

Dinsdag 20.2.2007

Aanwezig: gemeente Groningen: Gert Kortekaas en Marcel Verkerk
Fam. Scholten (eigenaren)
Cor Holstein (architect)

Doel van het vooronderzoek:

- vanwege de voorgenomen restauratie van de boerderij en herbebouwing van de oude keuken en deel is het wenselijk voorinformatie te verkrijgen ter beoordeling van de plannen. Voorgenomen ontgravingsdiepte is ca 50 cm.
- Uit historisch onderzoek is gebleken dat de boerderij in 1866 de huidige schuur heeft gekregen, ter vervanging van een kleinere uit de 17^e of 18^e eeuw

Werkwijze:

- op 5 plaatsen is in overleg met eigenaar en architect een proefgaatje gemaakt, om naast de archeologische waarnemingen ook de aanlegdiepte van de fundering vast te stellen
- de kleine kijkgaatjes worden met de hand gegraven tot een diepte van ca 50 cm of ondieper
- Van de profielen worden foto's genomen en gekleurde schetsen gemaakt, evenals summier beschrijvingen
- Van de waarnemingen wordt voor alle betrokkenen een verslagje gemaakt met een plan de campagne voor een vervolg

Resultaten:

Profiel 1, oostelijke wand, profiel 2, zuidelijke wand.

In de schuur is een gave, oranje lemen vloer aanwezig, daterend uit 1866 (dikte variabel, 5 – 11 cm). In dit en andere profielen is geen aanwijzing verkregen voor vernieuwing van deze vloer. Onder de vloer bevindt zich bruine tot bruingrijze klei, met puinbrokjes (dikte ca 13 cm). Deze laag ligt op een ca 3-6 cm dikke laag grijze, min of meer schone klei. De laag donkerbruine klei daaronder lijkt op een bouwvoor en bevat bovenin (ca 10 cm) puinbrokjes. In beide kuilen (1: diepte 37 cm, 2: diepte 47 cm) is geen ongestoorde, 'vaste' klei aangetroffen.

De onderzijde van de buitengevel van de schuur (wrn. 1) ligt op ca 31 cm onder de lemen vloer, op de bruine, puinbrokjes houdende 'bouwvoor'-klei.

De onderzijde van de gemetselde stiep van wrn. 2 ligt waarschijnlijk bij 47 cm onder de lemen vloer en is waarschijnlijk ingegraven in de "bouwvoor"-klei.

Profiel 3, westelijke wand (voormalige keuken) en profiel 4, zuidelijke wand

NB voorafgaand aan het graafwerk is bij wrn. 4 de bestaande dunnen specielaag van de 19^e-eeuwse plavuizenvloer (grijs gesmoord, 22 x 22 cm) verwijderd, net als de plavuizen zelf. Ten noorden van de kuil en uitstekend buiten de buitengevel bevindt zich een waterkelder. De bijbehorende pompbak was onder het submoderne aanrecht aanwezig. De molensteen (dikte 8 cm), ligt deels onder de westelijke keukenmuur, deels in de schuur.

De opbouw van de bodem vertoont in beide profielen grote overeenkomsten:

Op de al eerder gesignaleerde 'bouwvoor'-klei bevindt zich hier een ca 6 cm dikke laag fijn puin met kalkspecie. Deze laag oogt als een puinlaag/werkvloer uit afbraakmateriaal. Op deze

laag ligt in de schuur een laag grijze tot donkerbruine klei met puinbrokjes, afgesloten door de oranje (hier nog stevige) leemvloer, in de keuken ligt op zwarte klei met een ingesloten grijs kleilaagje, een laag grijs woudzand (14 cm) als onderlaag voor de plavuizenvloer. Onder de 'bouwvoor'-klei in de schuur bevindt zich op een diepte van ca 45 cm (vage, geleidelijke grens) een pakket bruingrijze klei (einddiepte 57 cm)

Profiel 5, noordelijke wand, melkkelder

Deze kuil is slechts 30 cm diep, vooral wegens de hoge waterstand en de constatering dat de onderzijde van de fundering van de oostelijke (binnen-)keldermuur al ter hoogte van plavuizenvloer wordt bereikt. Vreemd genoeg is de westelijke muur van de aardappelkelder dezelfde als de genoemde keldermuur, maar is wel door aan- of ondermetseling ca 30 cm dieper.

Onder de plavuizenvloer ligt geen zandlaag, maar een nogal rommelig, zwarte tot grijze kleilaag, waarvan de onderzijde niet is bereikt. Het pakket lijkt te bestaan uit kluiten en plaggen en bevat geen gelaagdheid.

Conclusie en interpretatie

- In de schuur duidt de puinlaag op de aanwezigheid van afbraakpuin van waarschijnlijk de schuur van vóór 1866. In de andere profielkuilen is die laag niet waarneembaar, maar is er wel sprake van een oud loopvlak. De lemen vloer van 1866 is aangelegd op een ophogingslaag.
- In de melkkelder zouden de plaggen en kluiten kunnen duiden op een ophogingspakket (podium?), waarop de eerste boerderij is gebouwd. Een datering daarvan is nog niet te geven.
- De aangetroffen sporen en lagen geven de indruk dat van voorgangers van de huidige boerderij nog belangwekkende sporen in de bodem bewaard zullen zijn.
- De fundering van de zijmuren van de schuur is zeer ondiep aangelegd, de stiepen zijn, als dakdragende elementen dieper aangelegd. De fundering van de melkkelder is eveneens ondiep aangelegd.

Aanbevelingen en eisen

- Vanwege de te verwachten archeologisch belangwekkende resten van de voorganger(s) van de huidige boerderij is het noodzakelijk dat graafwerk onder archeologische omstandigheden en begeleiding wordt uitgevoerd. Een en ander dient te worden afgestemd met de gemeentelijk archeoloog.
- Omdat de funderingen van zowel de zijmuur van de stal als de binnenmuur van de melkkelder ondiep zijn aangelegd is het onverstandig tot een diepte van 50 cm te ontgraven.
- Ontgravingen in en om het voorhuis moeten op een later tijdstip nog worden voorafgegaan door een vooronderzoek, vergelijkbaar met het huidige.

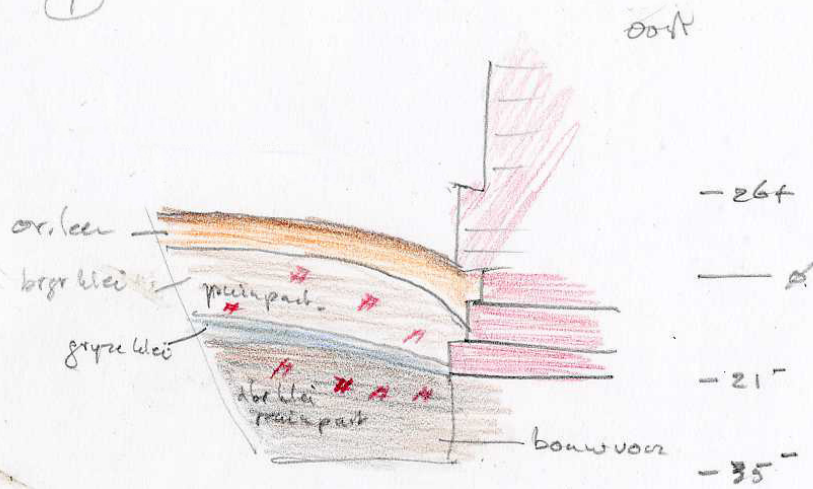
Groningen, 25.02.2007

Gert Kortekaas

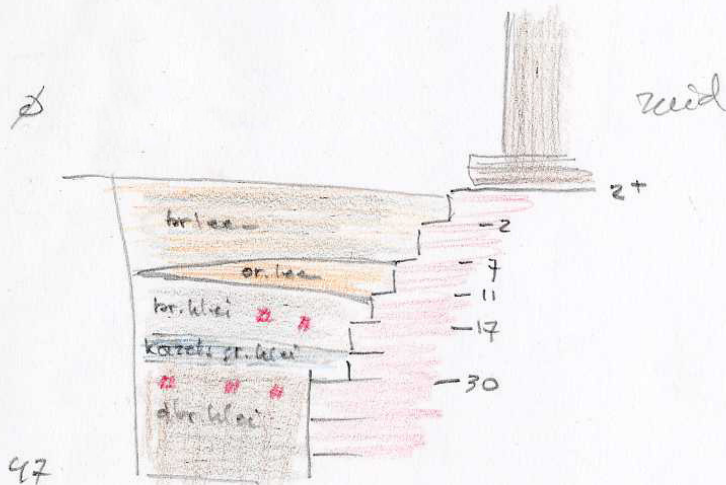
Gemeentelijk archeoloog

Noorddykerweg 32

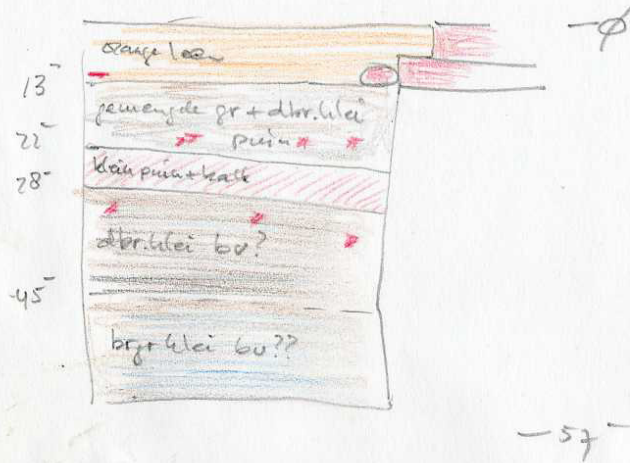
①

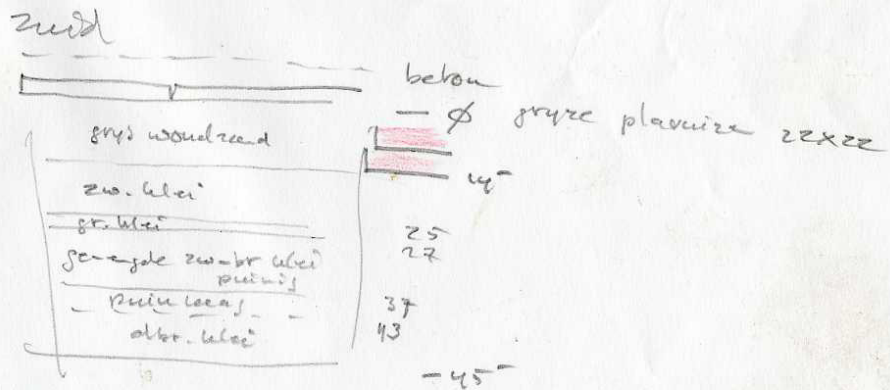
②

③ west

④

⑤ Noord.

